

**Dragocjene isprave – arhivi nacionalnih i lokalnih banaka: izvori,
istraživanja, uredsko poslovanje i nove tehnologije, Trst – Udine,
16–18. travnja 1997.**

Sekcija pokrajine Friuli-Venezia Giulia Talijanskog nacionalnog arhivističkog udruženja (*Associazione Nazionale Archivistica Italiana*), Državni arhiv u Trstu (*L'Archivio di Stato di Trieste*) i Glavna arhivistička uprava za Friuli-Venezia Giulia (*Soprintendenza archivistica per il Friuli Venezia Giulia*), organizirali su u Trstu i Udinama od 16. do 18. travnja 1997. godine savjetovanje posvećeno arhivima banaka. Regionalne i nacionalne banke su svojim priložima omogućile organizaciju skupa.

Namjera organizatora je da održani skup bude prvi u nizu savjetovanja posvećenih gospodarskim arhivima, s time da će prvi naredni biti posvećen arhivima osiguravajućih društava.

Referati (njih 36) arhivista, povjesničara, znanstvenika i bankara, objavljeni su u publikaciji "Le carte preziose, Gli archivi delle Banche nella relata nazionale e locale: le fonti, la ricerca, la gestione e le nuove tecnologie".

Rad savjetovanja se odvijao u 4 sekcije i na održanom okruglom stolu. Prva sekcija se odnosila na izvore. Na primjerima banaka: Banka Italije, Talijansko bankarsko udruženje, Bankovni institut San Paolo di Torino, IMI, Banka Sardenje, Štedionica Udine, Štedionica Trst i Štedionica Venecija, prikazana je povijest bankarstva regije i nastanak bankarskih sustava. Za naše krajeve, koji su tijekom povijesti mijenjali vladare, značajna su dva referata. Dr. Ugo Cova u referatu *Proces formiranja kreditnih zavoda u Trstu u 18. i 19. stoljeću i uredenje banaka u Austrijskoj monarhiji*, govori i o osnivanju zalagaonica u Ljubljani (1835) i Zadru (1841), a Grazia Tato u svom referatu *Izvori za povijest banaka Državnog arhiva u Trstu*, govori i o bankarskim ustanovama u Istri.

U drugoj sekciji predstavljani su arhivski izvori za Fondaciju zalagaonica i dobrotvornih društava u Bolonji i Raveni te studija o korištenju povijesnog arhiva Komercijalne banke Italije, u kojima je bilo govora o budućim istraživačkim pravcima i utjecaju banaka na urbani razvoj Trsta. Naveden je primjer razvoja zalagaonica i štedionica u Pijemontu. Antonio Miculian je u radu o inicijativi Kreditnog zavoda za obnovu Venecije nakon I. svjetskog rata spomenuo i banke u istarskim mjestima.

Treća sekcija je bila posvećena nadzoru arhiva nad privrednim organizacijama, uredskom poslovanju Banke Italije, iskustvu Trgovačke komore Milana, nadzoru nad bankom Friuli-Venezia Giulia, arhivima banaka, čuvanju arhiva, iskustvima u kompjutorizaciji arhiva banaka, te listama za izlučivanje.

U četvrtoj sekciji je bilo riječi o informatizaciji povijesnog arhiva Banke Italije, projektu automatizacije korespondencije, stvaranju i čuvanju elektroničkih do-

kumenata, tehnologijama za podršku arhiviranja. Govorilo se i o budućnosti arhivistike, odnosno postavljeno je pitanje da li je to struka koja izumire.

Nakon održanog okruglog stola doneseni su zaključci: "Ocijenivši kako su mnoge banke stvorile značajnu arhivsku službu i posvećuju maksimalnu brigu i pažnju svom gradivu, druge, poglavito manje, još nisu uspjele učiniti isto toliko i u istom opsegu. Stoga skup potiče Talijansko bankarsko udruženje, da osnuje promatračko tijelo za koordinaciju i promicanje politike upravljanja, čuvanja i vrednovanja arhiva, koje će biti poticaj, potpora i savjetnik za banke koje još nisu stvorile arhivsku službu po veličini usporedivu s onima najnaprednijima, pa može biti posrednik između nadležnih vlasti i nacionalnih i lokalnih subjekata koji djeluju u tom sektoru."

Skup i publikacija su izvrsni svjedoci zajedničkih interesa banaka i arhiva. I jedni i drugi čuvaju i koriste gradivo, za što traže najekonomičnije načine. Banke u svojim arhivima čuvaju gradivo značajno ne samo za pojedince – klijente banaka, već i za gospodarsku, socijalnu i drugu povijest uže i šire regije. Suvremenu povijest nije moguće u potpunosti shvatiti bez poznavanja novčanih kretanja. Nisu nepoznati primjeri propadanja kraljevstava i država uslijed bankrota. Istraživačima je potrebno i gradivo arhiva i gradivo banaka, jer s različitih strana osvjetljava iste događaje i predmete.

Banke su, jednako kao i arhivi, okrenute i prošlosti i budućnosti. Arhivi upravo sada, s povećanom informatizacijom i komputorizacijom uredskog i bankarskog poslovanja, s neriješenim pitanjima dugoročne pohrane elektroničkih informacija, mogu i trebaju bankama ponuditi svoje znanje i zauzeti mjesto na samom početku životnog ciklusa dokumenata.

Živana Hedbeli